

Eiropas
Komisija

CASP2022

Saskaņota rīcība produktu
drošuma jomā

Ozona gaisa
attīrītāji un
sterilizatori

Galīgais
ziņojums

Satura rādītājs

Satura rādītājs	2
Saīsinājumu saraksts	2
Kopsavilkums	3
1 daļa	
1. Pasākuma apskats	4
1.1. Iesaistītās TUI	4
1.2. Produktu tvērums un testēšanas kritēriji	4
1.2.1. Produktu tvērums	4
1.2.2. Testēšanas kritēriji	4
2. Paraugu ņemšana un testēšana	5
2.1. Paraugu ņemšanas sadalījums un kanāli	5
2.2. Testēšanas process	5
3. Testēšanas rezultāti	6
3.1. Pārskats par testēšanas rezultātiem un galvenie konstatējumi	6
3.2. Rezultāti dalījumā pa standartu punktiem	6
3.3. Secinājumi par testēšanas rezultātiem	7
4. Riska novērtējumi un pasākumi	8
4.1. Riska novērtējuma rezultāti	8
4.2. Korektīvie pasākumi	8
5. Secinājumi un ieteikumi	9
5.1. Secinājumi	9
5.2. Ieteikumi ieinteresētajām personām	9
2 daļa	
1. Kas ir CASP?	10
Lomas un pienākumi	
2. Izstrādājumu pārbaužu darba plāns	11
3. Izstrādājumu pārbaužu rīki un procesi	12

Saīsinājumu saraksts

SAĪSINĀJUMS	APRAKSTS
CASP	Saskaņota rīcība produktu drošuma jomā
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
EK	Eiropas Komisija
EN	Eiropas standarts
ES	Eiropas Savienība
IP	Izstrādājumu pārbaude
JUST ĢD	Eiropas Komisijas Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāts
LVD	Zemsprieguma direktīva (2014/35/ES)
RAPEX	Ātrās informācijas apmaiņas sistēma
RAPEX pamatnostādnes	Lēmums (ES) 2019/417
TUI	Tirgus uzraudzības iestāde
UV	Ultravioletais starojums

Kopsavilkums

Pasākuma mērķi

Saskaņota rīcība produktu drošuma jomā (CASP) ļauj visām tirgus uzraudzības iestādēm (TUI) no Eiropas Savienības (ES) / Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) valstīm kopīgiem spēkiem nodrošināt, ka nedroši produkti tiek ātri izņemti no vienotā tirgus. Šajā pasākumā galvenā uzmanība tika pievērsta ozona gaisa attīrītājiem un sterilizatoriem. Tika ņemti izstrādājumu paraugi, kas tika pārbaudīti saskaņā ar kopīgi pieņemtiem kritērijiem Eiropas laboratorijā, ko atlasīja iesaistītās TUI.

Produktu tvērums

No elektrotīkla darbināmi un uz grīdas vai virsmas novietojami ozona gaisa attīrītāji un sterilizatori.

Galvenie testēšanas kritēriji

Testēšanas plānā tika iekļauti šādi standarti:

- virkne punktu no Eiropas standarta (EN) 60335-1:2012 "Mājsaimniecības un līdzīga lietojuma elektroierīces. Drošums" (izmanto kopā ar EN 60335-2-65 par gaisa attīrīšanas ierīcēm);
- EN 60335-2-109, 32. punkts – Starojums, toksicitāte un līdzīgu veidu bīstamība;
- EN 62471:2008, Lampu un lampu sistēmu fotobioloģiskais drošums.

Rezultāti

- Vismaz vienai no testēšanas plānā iekļautajām prasībām neatbilda 14 no 16 pārbaudītajiem paraugiem.
- Attiecībā uz standartu EN 60335-1:2012 punktiem jānorāda, ka īpaši liels skaits paraugu neatbilda prasībām, kas noteiktas 7. punktā "Marķējums" (11 paraugi), 8. punktā "Strāvu vadošo daļu aizsardzība" (7 paraugi), 22. punktā "Konstrukcija" (9 paraugi) un 29. punktā "Izolētājatstarpes, noplūdes ceļš un cietā izolācija" (8 paraugi).
- Standarta EN 62471:2008 "Lampu un lampu sistēmu fotobioloģiskais drošums" prasībām neatbilda 7 no 16 paraugiem.
- Standarta EN 60335-2-109:2010 32. punkta "Starojums, toksicitāte un līdzīgu veidu bīstamība" prasībām neatbilda 10 no 16 paraugiem.

Secinājumi

Izstrādājumu pārbaudes rezultāti bija satraucoši, jo 14 no 16 paraugiem neatbilda vismaz vienai no testēšanas plāna prasībām. Tas liecina, ka ekonomikas dalībniekiem ir grūti ievērot attiecīgos standartus – ne vien ar konkrētu izstrādājumu radīto kaitējumu saistītos standartus, bet arī vispārējās elektrodrošības prasības.

Pēc kopīgās testēšanas kampaņas pasākumu veikšanas (līdz 2023. gada 14. aprīlim) no tirgus tika izņemti divi produkti. Pasākumi attiecībā uz pārējiem izstrādājumiem, kas neatbilda prasībām, vēl nav noslēgušies.

Galvenie ieteikumi

Patērētājiem

- Lietojiet izstrādājumus pareizi un rūpīgi **ievērojiet norādījumus attiecībā uz lietošanas ilgumu un veidu, kā arī pievērsiet uzmanību uz ierīcēm izvietotajiem brīdinājumiem**. Izmantojiet tikai ražotāja apstiprinātas rezerves daļas.
- Esiet uzmanīgi, lietojot ozona ražošanas ierīces. **Ozons ir ļoti kodīgs**, un slikti konstruētas ierīces, kas rada lielu šīs vielas daudzumu, var apdraudēt elektrodrošību.

Ekonomikas dalībniekiem

Šādu produktu izstrādes procesā pārliecinieties, ka:

- ultravioletais (UV) starojums nenonāk tiešā saskarē ar acīm vai ādu;
- izstrādājuma filtru nevar noņemt bez īpaša instrumenta, un izstrādājumu nevar ekspluatēt bez filtra;
- izstrādājums nerada lietotājam bīstamu ozona līmeni.

Ievērojiet **projektēšanas** pamatprincipus, kas nodrošina **izstrādājumu elektrodrošību**.

Valsts iestādēm

- Turpiniet uzraudzīt ozona gaisa attīrītāju un sterilizatoru tirgu. Šis ir **jauns izstrādājumu segments**, kas prasa būtisku iejaukšanos, lai nodrošinātu atbilstību noteikumiem un pārvaldītu pašreizējos riskus.
- **Izglītojiet patērētājus** par riskiem, ko šie rada šie izstrādājumi.

Standartizācijas organizācijām

Apsveriet iespēju izstrādāt standartu tieši šai izstrādājumu grupai, ņemot vērā to acīmredzamo popularitāti un grūtības, ar ko saskaras ražotāji savos centienos ražot drošus un prasībām atbilstošus izstrādājumus.

1. Pasākuma apskats

1.1. Iesaistītās TUI

Ozona gaisa attīrītāju un sterilizatoru izstrādājumu pārbaudē (IP) kopumā piedalījās četras TUI no četrām ES dalībvalstīm.

1. tabula. Iesaistīto TUI saraksts

VALSTS	TUI
Čehija	Čehijas Tirdzniecības inspekcija
Slovākijas Republika	Slovākijas Tirdzniecības inspekcija
Slovēnija	Slovēnijas Republikas Tirgus inspekcija
Zviedrija	Valsts elektrodrošības pārvalde

1.2. Produktu tvērums un testēšanas kritēriji

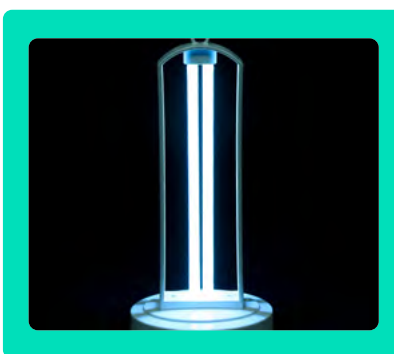
1.2.1. Produktu tvērums

TUI vienotās produktu tvērumā ietvert tikai no elektrotīkla darbināmas un uz grīdas vai virsmas novietojamas ierīces.

Ar akumulatoru darbināmi izstrādājumi un komerciālai lietošanai paredzēti vai iebūvēti izstrādājumi netika ietverti.

OZONA GAISA ATTĪRĪTĀJS

UV LAMPA

1.2.2. Testēšanas kritēriji

Uz ozona gaisa attīrītājiem un sterilizatoriem neattiecas konkrētiem produktiem piemērojami tiesību akti, izņemot Zemsprieguma direktīvu (2014/35/ES) (LVD). Standartu EN 60335-2-65 var izmantot, lai novērtētu mājāsaimniecības un līdzīga lietojuma gaisa attīrīšanas ierīču elektrodrošību, taču nepastāv īpašas prasības attiecībā uz šo izstrādājumu radīto ozona emisiju un UV starojuma avotu drošuma novērtēšanu. Tāpēc pēc analogijas tika izmantoti vispiemērotākie saskaņotie standarti¹.

Tāpēc, pamatojoties uz diskusijām ar TUI un tehnisko ekspertu, tika panākta vienošanās, ka testēšanas plānā tiks iekļautas šādu standartu prasības:

- **EN 60335-1:2012 “Mājāsaimniecības un līdzīga lietojuma elektroierīces. Drošums”.** Šis standarts nosaka galvenās prasības visām no elektrotīkla darbināmām mājāsaimniecības ierīcēm, un to izmanto kopā ar attiecīgajiem specializētajiem standartiem, piemēram, EN 60335-2-65 “Īpašas prasības attiecībā uz gaisa attīrīšanas ierīcēm”. Lai noteiktu galvenos paraugu radītos elektriskos un mehāniskos riskus, tika veikta virkne testu atbilstoši attiecīgajiem punktiem.

- **EN 60335, Mājāsaimniecības un līdzīga lietojuma elektroierīces, 2-109. daļa: Īpašas prasības attiecībā uz ierīcēm ūdens apstrādei ar UV starojumu.** Lai novērtētu, vai saražotais ozona apjoms pārsniedz standartā noteiktās robežvērtības, jo īpaši tika izmantots 32. punkts “Starojums, toksicitāte un līdzīgu veidu bīstamība”.
- **EN 62471:2008, Lampu un lampu sistēmu fotobioloģiskais drošums.** Šo standartu laboratorija izmantoja kā etalonu UV starojuma avota drošuma novērtēšanai, un, lai gan atsevišķi punkti netika aplūkoti, tika sniegts atzinums par to, vai attiecīgā lampu sistēma atbilst šim standartam.

Papildus laboratorijas testiem TUI pārbaudīja arī pievienotos brīdinājumus, marķējumu un instrukcijas savas valsts valodā(-s). Tehniskais eksperts sagatavoja kontrolsarakstu ar galvenajām prasībām, lai sniegtu papildu norādījumus TUI.

¹ Kā šai izstrādājumu grupai tieši piemērojami standarti tika izmantoti šādi standarti: EN 60335-1:2012, Vispārējais standarts attiecībā uz mājāsaimniecībā izmantojamām no elektrotīkla darbināmām ierīcēm; EN 62471:2008, Lampu un lampu sistēmu fotobioloģiskais drošums.

2. Paraugu ņemšana un testēšana

2.1. Paraugu ņemšanas sadalījums un kanāli

Paraugu ņemšana tika veikta, pamatojoties uz katras TUI veiktu priekšatlasi atbilstoši katra tirgus īpatnībām. TUI kopā savāca 18 paraugus – gan tiešsaistē (15 paraugus), gan no fiziskiem veikaliem (trīs paraugus). Viens paraugs beigās tika atzīts par produktu tvērumā neietilpstošu, jo tas ir paredzēts tikai

profesionālai lietošanai un patērētājiem tirgū nav pieejams². Turklāt vienu paraugu Zviedrijas TUI iegādājās tiešsaistē, taču tas tā arī nenonāca šīs TUI rīcībā un tāpēc netika pārbaudīts.

2. tabula. Iesaistīto TUI savākto paraugu skaits

VALSTS	TUI	PARAUGU SKAITS
Čehija	Čehijas Tirdzniecības inspekcija	4
Slovākijas Republika	Slovākijas Tirdzniecības inspekcija	4
Slovēnija	Slovēnijas Republikas Tirgus inspekcija	4
Zviedrija	Valsts elektrodrošības pārvalde	6
KOPĀ		18

2.2. Testēšanas process

Testēšanas laboratorija šim pasākumam tika izraudzīta konkursa procedūrā, kas tika uzsākta 2022. gada maijā. Konkursa specifikācijas tika nosūtītas 209 laboratorijām ES/EEZ valstīs, kas tika izraudzītas saskaņā ar projekta komandas laboratoriju iesaistes stratēģiju. Katra laboratorija tika aicināta iesniegt piedāvājumu, kurā iekļauti konkursa dokumentācijā minētie elementi, piemēram, detalizēta informācija par cenām un apliecinātie dokumenti, kas sniedz pierādījumus par sertifikāciju, ekspertu pieredze un testēšanas pārskati. Četras laboratorijas piedāvājumu iesniedza noteiktajā termiņā, un tās visas tika uzaicinātas uz interviju, lai detalizētāk apspriestu iesniegto

piedāvājumu. Starpposma sanāksmes laikā TUI tika iesniegta salīdzinoša analīze par laboratoriju iesniegto piedāvājumu tehnisko kvalitāti un finanšu aspektiem. TUI izvēlējās laboratoriju, kura saņēma vislielāko punktu skaitu par tehnisko kvalitāti.

Pēc laboratorijas izraudzīšanās TUI bija trīs mēneši laika, lai savāktu paraugus un nosūtītu tos uz laboratoriju. Testēšanas process noritēja bez kavēšanās un noslēdzās 2023. gada 24. janvārī. Laboratorijas sanāksme notika 2023. gada 7. un 8. februārī.

1. attēls. Paraugu ņemšanas un testēšanas procesa laika grafiks

² Šis izstrādājums tika atzīts par produktu tvērumā neietilpstošu, un tā testēšanas rezultāti nav iekļauti šajā ziņojumā sniegtajos datos.

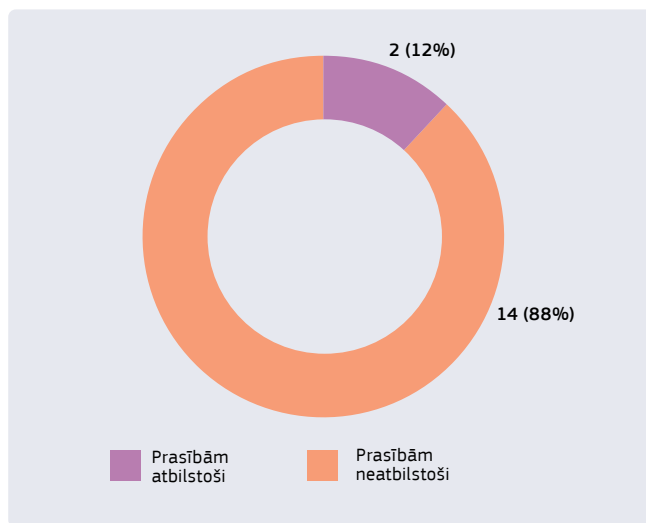
3. Testēšanas rezultāti

3.1. Pārskats par testēšanas rezultātiem un galvenie konstatējumi

Kopumā 14 no 16 pārbaudītajiem paraugiem neatbilda vismaz vienai no testēšanas plānā izklāstītajām prasībām, kā redzams 2. attēlā.

TUI veica brīdinājumu, marķējuma un instrukciju pārbaudes savas valsts valodā(-s). Prasībām neatbilda 10 no 16 paraugiem. Visbiežāk sastopamās neatbilstības bija šādas: trūkst brīdinājumu un marķējuma; informācija par izstrādājumu nav sniegta oficiālajā valodā; nepilnīgas instrukcijas attiecībā uz ierīcēm, kas satur UV-C starojuma emisijas avotus.

2. attēls. Vispārējie testēšanas rezultāti (izņemot brīdinājumu, marķējuma un norādījumu pārbaudes) (N=16)

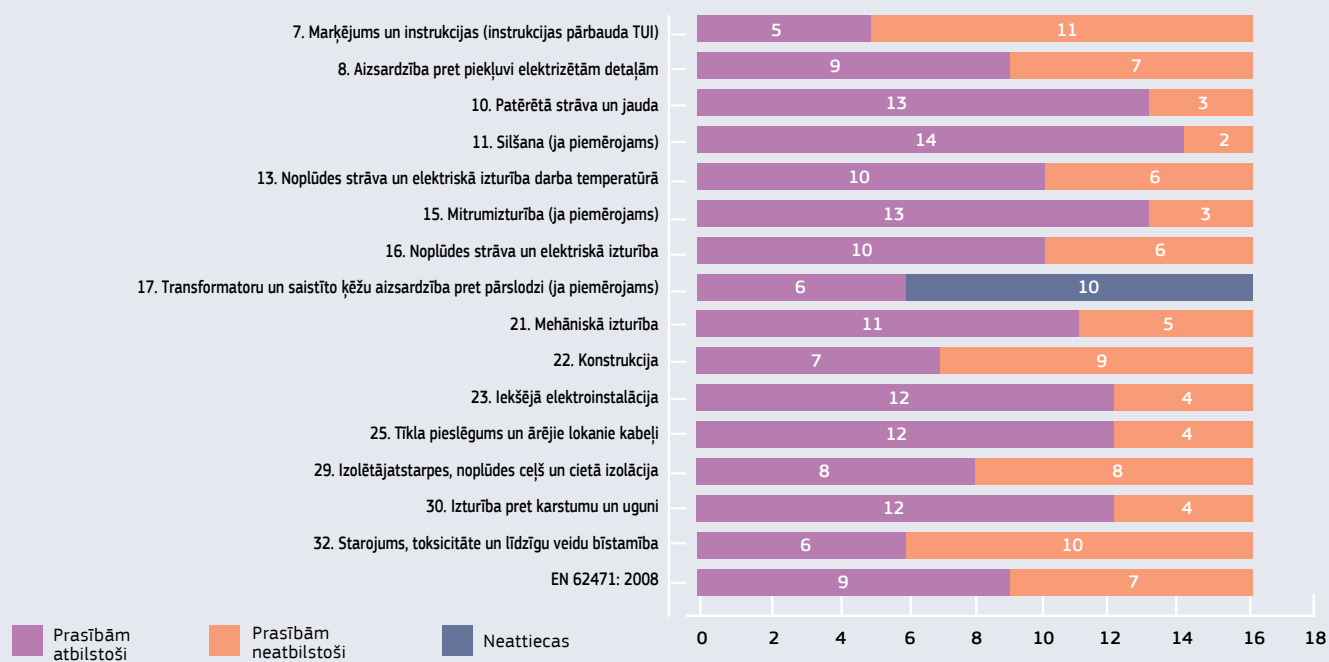

3.2. Rezultāti dalījumā pa standartu punktiem

Aplūkojot rezultātus dalījumā pa standarta EN 60335-1:2012 punktiem, jānorāda, ka īpaši liels skaits paraugu neatbilda prasībām, kas noteiktas 7. punktā (Marķējums), 8. punktā (Strāvu vadošo daļu aizsardzība), 22. punktā (Konstrukcija) un 29. punktā

(Izolētājatstarpes, noplūdes ceļš un cietā izolācija). 3. attēlā ir sniegts detalizētāks pārskats par testēšanas rezultātiem dalījumā pa standartu punktiem.

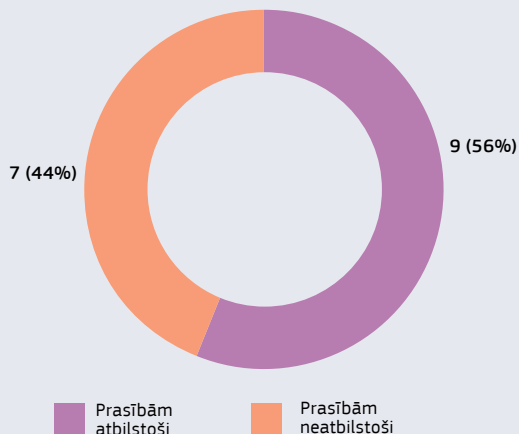
3. attēls. Testēšanas rezultāti dalījumā pa punktiem – EN 60335-1:2012 (N=16)

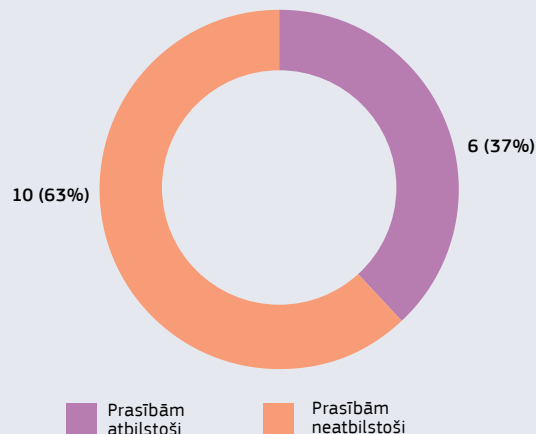
Standarta EN 62471:2008 “Lampu un lampu sistēmu fotobioloģiskais drošums” prasībām neatbilda septiņi no 16 paraugiem (sk. 4. attēlu).

Standarta EN 60335-2-109:2010 32. punkta “Starojums, toksicitāte un līdzīgu veidu bīstamība” prasībām neatbilda 11 no 16 paraugiem (sk. 5. attēlu).

4. attēls. Rezultāti – EN 62471:2008 (N=16)

5. attēls. Rezultāti – EN 60335-2-109:2010, 32. pants “Starojums, toksicitāte un līdzīgu veidu bīstamība” (N=16)

3.3. Secinājumi par testēšanas rezultātiem

Laboratorijas veiktie testi un TUI veiktās brīdinājumu, marķējuma un instrukciju pārbaudes liecina, ka 14 no 16 paraugiem neatbilst testēšanas plānā izklāstītajām prasībām. Daži paraugi neatbilda noteiktām tehniskām prasībām attiecībā uz konkrētām izstrādājuma funkcijām un nolūkiem, uz kuriem neattiecas tieši piemērojami saskaņoti standarti un kuriem pēc analogijas tika piemēroti citi standarti. Taču ievērojams skaits paraugu neatbilda elektrodrošības prasībām, attiecībā uz kurām visiem elektriskajiem izstrādājumiem ir labi noteikts riska profils.

Ozona gaisa attīrītāji un sterilizatori ir salīdzinoši jauns izstrādājumu veids, un testu rezultāti liecina, ka ražotājiem ir grūti nodrošināt atbilstību attiecīgajām veselības aizsardzības un drošības prasībām un standartiem. Iespējams, tas ir saistīts ar to, ka šis tirgus vēl nav nobriedis, vai arī ar tieši piemērojamo standartu trūkumu, lai gan dažkārt netika ievērotas pat elektrodrošības pamatprasības, kuru pamatā ir vispārārtīti inženiertehniskie principi.

Daži galvenie secinājumi, kas tika izdarīti šīs IP laikā, ir šādi:

- Pārbaudītie izstrādājumi var radīt ievērojamu risku lietotājiem vai nu saistībā ar elektrodrošības pamatprincipiem, vai arī ar izstrādājuma specifisko funkciju.
- To izstrādātājiem un ražotājiem ir grūti mazināt specifisku, ar šiem jaunajiem izstrādājumiem saistītu bīstamību, jo īpaši, ja nav pieejami standarti tās kvantitatīvai noteikšanai. Šķiet, ka daudzi jaunā gaisa attīrītāju tirgus dalībnieki nav pienācīgi iepazinušies ar LVD³ noteiktajām drošības prasībām, kuras ir jāievēro vienmēr.
- Nepastāv īpašas prasības pienācīgi novērtēt šo izstrādājumu efektivitāti, kas nozīmē, ka produkts var būt drošs emisiju apjoma ziņā, bet faktiski var neatbilst paredzētajam mērķim (nenodrošina gaisa attīrīšanu).

Galvenie riski

Testos tika konstatēti šādi galvenie risku veidi:

- **Elektriskās strāvas trieciena un aizdegšanās** risks, ko rada paraugi, kas neatbilst elektrodrošības prasībām.
- **UV starojuma iedarbība.** Ja iedarbība ir pietiekami ilga, var tikt bojātas acis un āda.
- **Ozona iedarbība.** Šī dabā sastopamā gāze ir oksidētājs, un, ja tās koncentrācija pārsniedz noteiktās robežvērtības, tā var kaitēt jebkura patērētāja un jo īpaši neaizsargātu patērētāju (piemēram, astmas slimnieku) elpošanas sistēmai.
- **Paredzama nepareiza lietošana.** Šiem izstrādājumiem piemīt potenciāls radīt risku. Bīstamība, kā arī drošas lietošanas veids lietotājam ne vienmēr ir acīmredzams. Tāpēc **instrukcijas un brīdinājumi** ir ļoti svarīgi risku pārvaldīšanai.

Piemēram, ja instrukcijās nav skaidri norādīts, ka lietotājam jāatstāj telpa, kamēr ozona gaisa attīrītājs ir ieslēgts, lietotājs var palikt telpā un tikt pakļauts ozona iedarbībai, kas pārsniedz noteiktās robežvērtības. Turklāt izstrādājumos var būt detaļas, kuras paredzamajā izstrādājuma ekspluatācijas laikā var nomainīt. Ja to konstrukcija un specifiskācija nav tieši tādas pašas kā oriģinālajai detaļai, tās var ietekmēt izstrādājuma radīto risku, jo izstrādājums var atšķirties no sākotnēji izstrādātā ražotā izstrādājuma.

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0035>

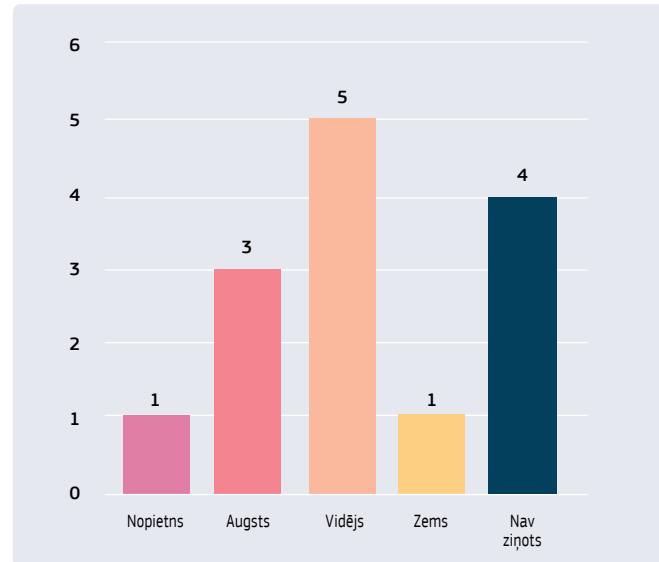
4. Riska novērtējumi un pasākumi

4.1. Riska novērtējuma rezultāti

Visām ierīcēm, kas tieši pieslēgtas elektrotīklam, jāatbilst LVD noteikumiem. Novērtējot, vai izstrādājums rada risku, jāievēro RAPEX pamatnostādņēs⁴ noteiktie principi. Pamatnostādņēs ir izklāstīta riska novērtēšanas metode, ko TUI var izmantot, lai novērtētu risku, ko patēriņa preces rada patērētāju veselībai un drošībai, un izlemtu, vai ir nepieciešams iesniegt paziņojumu Safety Gate. Īpašs riska novērtēšanas pamatnostādņu⁵ rīks jeb RAG rīks riska novērtējuma, kurā ņemti vērā RAPEX pamatnostādņēs noteiktie principi, veikšanai ir pieejams RAPEX tīmekļa vietnē un RAPEX lietojumprogrammā.

6. attēlā ir parādīti to paraugu riska līmeņi (pamatojoties uz TUI veiktajiem riska novērtējumiem), kuri neatbilda prasībām.

6. attēls. Prasībām neatbilstošo paraugu riska līmeņu pārskats (N=14)

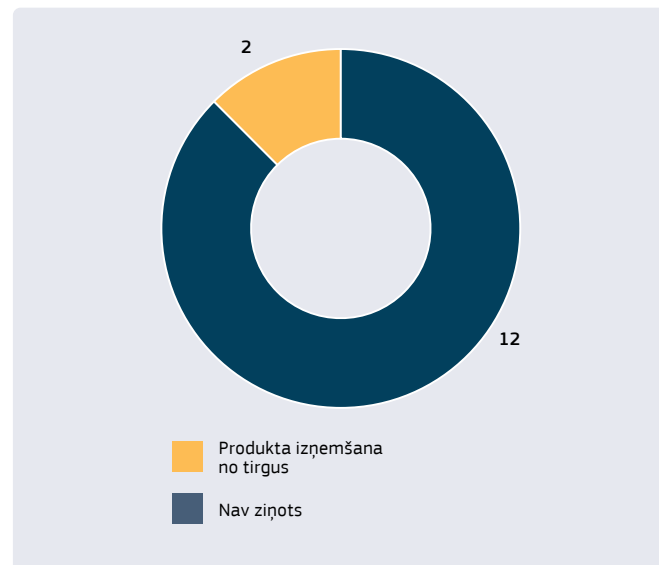
4.2. Korektīvie pasākumi

Pamatojoties uz testu rezultātiem un veiktajiem riska novērtējumiem, TUI lemj, kādi korektīvi pasākumi jāveic attiecībā uz izstrādājumiem, kas neatbilst ES tiesību aktiem un/ vai piemērojamiem standartiem, kas sagatavoti, lai palīdzētu izstrādāt drošus un noteikumiem atbilstošus izstrādājumus. 7. attēlā ir norādīti korektīvie pasākumi, kas veikti attiecībā uz prasībām neatbilstošajiem izstrādājumiem.

Turklāt, ja tiek konstatēts nopietns risks, TUI ir juridisks pienākums iesniegt paziņojumu Safety Gate (saskaņā ar Direktīvas par produktu vispārēju drošību (2001/95/EK)⁶ 12. panta 1. punktu). RAPEX pamatnostādņēs⁷ arī ieteikts iesniegt paziņojumus par pasākumiem, kas veikti attiecībā uz produktiem, kuri rada mazāk nopietnu risku.

Pēc kopīgās testēšanas kampaņas pasākumu veikšanas (līdz 2023. gada 14. aprīlim) no tirgus tika izņemti divi produkti. Pasākumi attiecībā uz pārējiem izstrādājumiem, kas neatbilda prasībām, vēl nav noslēgušies.

7. attēls. Pasākumi, kas veikti attiecībā uz prasībām neatbilstošajiem paraugiem (N=14)

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/LSU/?uri=CELEX%3A32019D0417>

⁵ RAG ECL V10 (europa.eu)

⁶ Regula (ES) 2023/988 par ražojumu vispārēju drošumu Oficiālajā Vēstnesī tika publicēta 2023. gada 23. maijā:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2023.135.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3A1%3A2023%3A135%3ATOC

Tā stājas spēkā 2023. gada 12. jūnijā un to piemēro no 2024. gada 13. decembra.

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=LEGISSUM%3A4390682>

5. Secinājumi un ieteikumi

5.1. Secinājumi

Ozona gaisa attīrītāji un sterilizatori ir salīdzinoši jauns izstrādājumu veids, un uz tiem neattiecas konkrētiem produktiem piemērojami tiesību akti, izņemot LVD. Lai gan ir izstrādāts standarts (EN 60335-2-65), ko var izmantot, lai novērtētu māsaimniecības un līdzīga lietojuma gaisa attīrīšanas ierīču elektrodrošību, tomēr nepastāv īpašas prasības attiecībā uz šo izstrādājumu radīto ozona emisiju un UV starojuma avotu drošuma novērtēšanu. Tāpēc pēc analogijas tika izmantoti vispiemērotākie pieejamie saskaņotie standarti.

Izstrādājumu pārbaudes rezultāti bija satraucoši, jo 14 no 16 paraugiem neatbilda testēšanas plānā izklāstītajām prasībām. Tie liecina, ka ekonomikas dalībniekiem ir grūti mazināt specifisku, ar šiem jaunajiem izstrādājumiem saistītu bīstamību, jo trūkst

standartu tās kvantitatīvai noteikšanai un standartus var izmantot tikai pēc analogijas.

Galvenie konstatētie riski ir šādi: elektriskās strāvas trieciens; aizdegšanās; UV starojuma iedarbība, kas pārsniedz noteiktās robežvērtības un var izraisīt acu un ādas bojājumus; ozona iedarbība, kas pārsniedz noteiktās robežvērtības un var kaitēt elpošanas sistēmai; riski, kas saistīti ar izstrādājumu nepareizu lietošanu nepilnīgu, nepareizu vai trūkstošu brīdinājumu, marķējuma un instrukciju dēļ.

Pēc kopīgās testēšanas kampaņas pasākumu veikšanas (līdz 2023. gada 14. aprīlim) no tirgus tika izņemti divi produkti. Pasākumi attiecībā uz pārējiem izstrādājumiem, kas neatbilda prasībām, vēl nav noslēgušies.

5.2. Ieteikumi ieinteresētajām personām

Turpmāk sniegtie ieteikumi ir balstīti uz testēšanas procesa rezultātiem un projekta laikā notikušajām diskusijām starp TUI.

Patērētājiem

Iegādājoties ozona gaisa attīrītājus un sterilizatorus, esiet piesardzīgi, jo visi atlasītie un testētie izstrādājumi rada gan **vispārējus elektrodrošības riskus**, gan arī **ar konkrētiem izstrādājumiem saistītus riskus**.

Lietojiet izstrādājumus pareizi un rūpīgi **ievērojiet norādījumus** attiecībā uz lietošanas ilgumu un veidu, kā arī **pievērsiet uzmanību** uz ierīcēm izvietotajiem **brīdinājumiem**. Izmantojiet tikai ražotāja apstiprinātas rezerves daļas.

Šis ir jauns izstrādājumu veids, un problēmas var rasties visā tirgū (sākot ar atzītiem zīmoliem un beidzot ar nezināmiem ražotājiem).

Esiet uzmanīgi, lietojot ozona ražošanas ierīces. Ozons ir ļoti kodīgs, un slikti konstruētas ierīces, kas rada lielu šīs vielas daudzumu, var apdraudēt elektrodrošību.

Ekonomikas dalībniekiem

Šādu produktu izstrādes procesā cita starpā pārlicinieties, ka ir ievērotas šādas prasības:

- UV starojums nenonāk tiešā saskarē ar acīm vai ādu;
- izstrādājuma filtru nevar noņemt bez īpaša instrumenta, un izstrādājumu nevar ekspluatēt bez filtra;
- izstrādājums nerada lietotājam bīstamu ozona līmeni.

Lai gan **nav unikālu, konkrētiem izstrādājumiem piemērojamu standartu**, ko varētu piemērot to izstrādes posmā, **projektēšanas** pamatprincipi, kas nodrošina **izstrādājumu elektrodrošību**, ir vispārārstīti un ir jāievēro.

Pastāv atbilstoši standarti, kurus var izmantot, lai novērtētu konstrukciju attiecībā uz konkrētām izstrādājuma īpašībām, un tie ir jāizmanto, lai nodrošinātu, ka izstrādājumi ir “droši” saskaņā ar LVD un nerada traumu risku lietotājiem un citām personām.

Sniedziet informāciju par **izstrādājuma veiktspēju un par to, kā un kur to lietot**.

Valsts iestādēm

Turpiniet uzraudzīt ozona gaisa attīrītāju un sterilizatoru tirgu. Šis ir jauns izstrādājumu segments, kas prasa būtisku iesašanos, lai nodrošinātu atbilstību noteikumiem un pārvaldītu pašreizējos riskus. Izglītojiet patērētājus par riskiem, ko šie rada šīs izstrādājumi.

Standartizācijas iestādēm

Apsveriet iespēju **izstrādāt standartu tieši šai izstrādājumu grupai**, ņemot vērā to acīmredzamo popularitāti un grūtības, ar ko saskaras ražotāji savos centienos ražot drošus un prasībām atbilstošus izstrādājumus.

Apsveriet iespēju izstrādāt **prasības, kas ļautu pienācīgi novērtēt** šo izstrādājumu **efektivitāti**.

1. Kas ir CASP?

Saskaņota rīcība produktu drošuma jomā (CASP) ļauj Eiropas Savienības/Eiropas Ekonomikas zonas valstu tirgus uzraudzības iestādēm sadarboties un stiprināt vienotajā tirgū laisto produktu drošumu.

CASP 2022 ietver sešas Izstrādājumu pārbaudes un četras Horizontālās darbības.

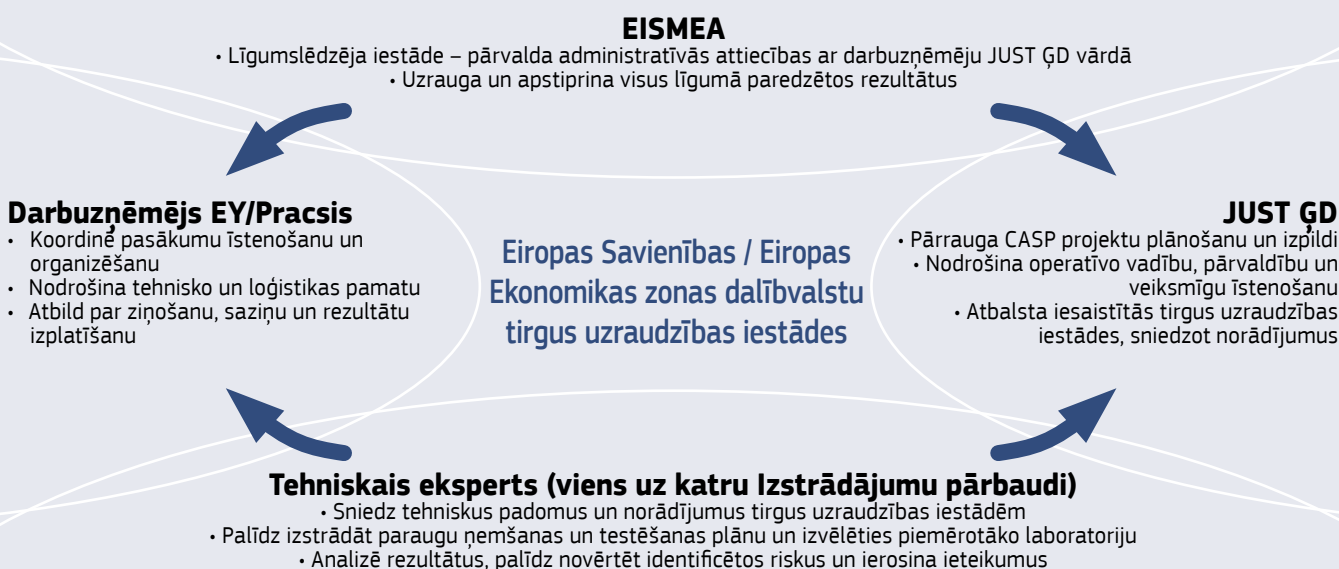
Izstrādājumu pārbaudēs tiek testēti dažādi produktu veidi, kas var radīt risku patērētājiem. Ražojumus izvēlas un savāc iesaistītās tirgus uzraudzības iestādes, un tos pārbauda, izmantojot kopīgi saskaņotu testēšanas plānu.

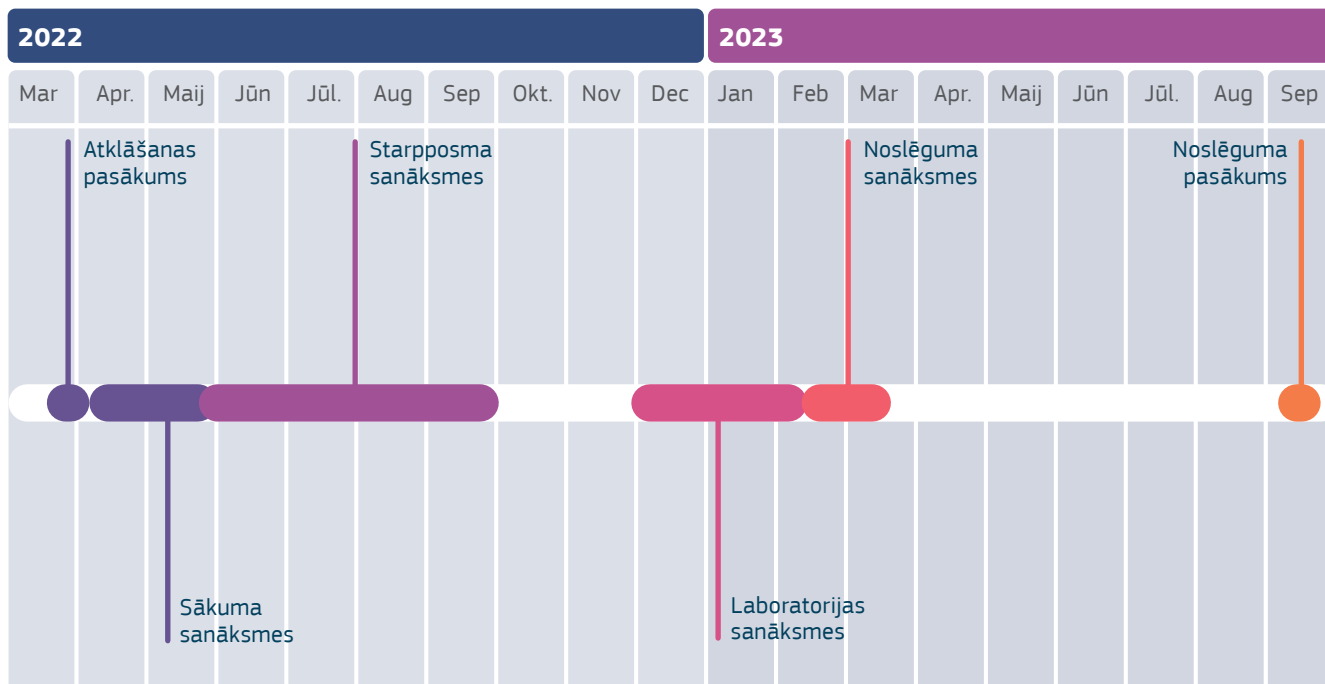
Horizontālās darbības nodrošina forumu, kurā tirgus uzraudzības iestādes apmainās ar idejām un paraugpraksi. Tehniskā eksperta vadībā tās izstrādā kopīgas pieejas, procedūras un praktiskus instrumentus tirgus uzraudzībai.

Lomas un pienākumi

2. Izstrādājumu pārbaūžu darba plāns

Nepārtraukta iekšējā saziņa, izmantojot Wiki Confluence platformu

SĀKUMS	PARAUGU ŅEMŠANA UN TESTĒŠANA	ZIŅOJUMU SĀGATAVOŠANA	ĀRĒJĀ KOMUNIKĀCIJA
Dokumentu izpēte	Laboratorijas konkursa process	Riska novērtējums	Komunikācijas instrumentu kopuma izstrāde
Intervijas par darbības jomas noteikšanu	Laboratoriju atlase un līgumu slēgšana	Tirgus uzraudzības iestāžu pieņemto pasākumu koordinēšana	Komunikācijas ziņojumu izstrāde
Testēšanas un paraugu ņemšanas plāna projekts	Paraugu ņemšana un transportēšana	Nobeiguma ziņojumu sagatavošana	Komunikācijas kampaņas uzsākšana
Laboratorijas kartēšana	Testēšanas process un testēšanas pārskati	Paraugu iznīcināšana vai nosūtīšana atpakaļ tirgus uzraudzības iestādēm	Ietekmes novērtēšana

3. Izstrādājumu pārbaūžu rīki un procesi

0

Process pirms CASP

JUST ĢD veic prioritāšu noteikšanu, lai izvēlētos produktu kategorijas. Sešas CASP 2022 produktu kategorijas izvēlējās iesaistītās tirgus uzraudzības iestādes, izmantojot JUST ĢD organizēto apspriešanos.

1

Testēšanas un paraugu ņemšanas plānu validācija

Tehniskie eksperti izstrādā plānus, pamatojoties uz tirgus uzraudzības iestāžu atsauksmēm un pieejamo budžetu. Projekti tiek iesniegti sākuma sanāksmē, pēc tam tos precizē un apstiprina tirgus uzraudzības iestādes, izmantojot Wiki.

2

Laboratoriju atlase

Darbuņēmēja komanda iezīmē laboratorijas un sazinās ar tām, lai noskaidrotu cenas un iegūtu citu informāciju. Pēc sākuma sanāksmes tiek izsludināts konkurss, un piedāvājumi tiek izvērtēti. Starposma sanāksmēs iesaistītās tirgus uzraudzības iestādes lemj, kuru laboratoriju izvēlēties.

3

Paraugu savākšana un transportēšana

Tirgus uzraudzības iestādes savāc attiecīgos paraugus no savu valstu tirgiem un reģistrē tos kodifikācijas datnē. Pēc sākotnējo pārbaūžu veikšanas tirgus uzraudzības iestādes nosūta paraugus uz laboratoriju.

4

Testēšana un testēšanas pārskatu sniegšana

Laboratorija pārbauda paraugus saskaņā ar apstiprināto testēšanas plānu un augšupielādē testēšanas pārskatus Wiki. Tirgus uzraudzības iestādes vajadzības gadījumā pieprasa paskaidrojumus un apstiprina ziņojumus.

5

Riska novērtējums

Tehniskais eksperts un tirgus uzraudzības iestādes laboratorijas sanāksmē izstrādā scenārijus, pamatojoties uz izvēlētajiem paraugiem, un analizē riskus. Tirgus uzraudzības iestādes veic riska novērtējumus visiem paraugiem, kas neatbilst juridiskajām prasībām.

6

Scenāriju augšupielāde riska novērtēšanas pamatnostādņu rīkā

Projekta laikā izstrādātie scenāriji tiek augšupielādēti riska novērtēšanas pamatnostādņu rīkā.

7

Tirgus uzraudzības iestāžu pieņemtie pasākumi

Tirgus uzraudzības iestādes veic atbilstīgus pasākumus attiecībā uz attiecīgajiem produktiem un ziņo par tiem Safety Gate.

8

Ārējā komunikācija

Ar noslēguma pasākumu tiek uzsāktas ārējās komunikācijas aktivitātes. Tas iezīmē 2–3 nedēļas ilgas Eiropas mēroga komunikācijas kampaņas sākumu.

Rīki

Katrai Izstrādājumu pārbaudei un visam CASP 2022 projektam tiek veidoti **audiovizuāli klipi**, kas paredzēti patērētājiem un plašai auditorijai.

Ekonomikas dalībniekiem domātas **infografikas** ir izstrādātas par CASP 2022 projektu un par katru Izstrādājumu pārbaudi.

Par katru pārbaudi un CASP 2022 projektu tiek sagatavoti **nobeiguma ziņojumi**. Tie ir tulkoti visās oficiālajās ES valodās, kā arī norvēģu un islandiešu valodā.

Kanāli

Komunikācijas materiāli tiek izplatīti, izmantojot:

- [EK CASP tīmekļa vietni](#)
- Tirgus uzraudzības iestāžu nacionālos saziņas kanālus
- Attiecīgo presi un citas ieinteresētās personas

EIROPAS KOMISIJA

Directorate-General for Justice and Consumers
Directorate Consumers
Unit E.4 Product Safety and Rapid Alert System
E-pasts: JUST-RAPEX@ec.europa.eu

Komisija nav atbildīga par jebkādam šīs publikācijas atkalizmantošanas sekām.

© Eiropas Savienība, 2023

Eiropas Komisijas dokumentu atkalizmantošanas politiku īsteno, pamatojoties uz Komisijas Lēmumu 2011/833/ES (2011. gada 12. decembris) par Komisijas dokumentu atkalizmantošanu (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp.).
Ja vien nav norādīts citādi, šo dokumentu atkalizmantot atļauts ar Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) licenci (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tas nozīmē, ka ir atļauta atkalizmantošana ar pienācīgu atsaukšanos uz dokumentu un norādēm uz grozījumiem.

Tādu elementu izmantošanai vai reproducēšanai, kuri nepieder Eiropas Savienībai, var būt jāsaņem atļauja tieši no attiecīgajiem tiesību turētājiem.

Informācija par Eiropas Savienību visās oficiālajās ES valodās ir pieejama portālā Europa:
https://europa.eu/european-union/index_lv

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2023

PDF ISBN 978-92-68-03639-6 doi:10.2838/469652 DS-03-23-173-LV-N